

Departementet for Børn, Unge og Familier
ian@nanog.gl, Cc: evaj@nanog.gl

5. maj 2023

Handicaptalsmandsinstitutionen Tilioqs høringssvar til: Forslag til Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om støtte til børn

Departementet for Børn, Unge og Familier har anmodet Handicaptalsmandsinstitutionen om at komme med eventuelle bemærkninger til Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om støtte til børn. Handicaptalsmanden takker for muligheden for at afgive høringssvar kommer her vores kommentarer til forslaget. På baggrund af departementets udkast, har Handicaptalsmandsinstitutionen følgende bemærkninger:

Handicaptalsmandsinstitutionen Tilioq vurderer høringen pba. FN's Handicapkonvention, som blandt andet fastsætter, at "Mennesker er forskellige. At have et handicap er en af de mange forskelle, der er mellem mennesker. Men alle har ret til at blive accepteret og respekteret for den person, de er. Alle har ret til lige muligheder for at deltage i samfundet. Samfundet skal være tilgængeligt for alle. Børn med handicap skal have mulighed for at udvikle sig som personer og for at lære og blive dygtigere." samt at: " Grønland skal sørge for, at personer med handicap kan nyde alle menneskerettigheder og frihedsrettigheder, og at personer med handicap ikke bliver diskrimineret på grund af et handicap. Det betyder for eksempel, at: Grønland skal vedtage love der sikrer, at rettighederne i handicapkonventionen bliver overholdt. Og at Grønland skal ændre eller afskaffe love, regler og normer som diskriminerer personer med handicap. Når Grønland laver nye love og regler, der handler om personer med handicap, skal personer med handicaps meninger om lovene lyttes til. Det skal Grønland gøre ved at samarbejde med landets handicaporganisationer."

Tilioq fremhæver i denne sammenhæng følgende artikler fra Handicapkonventionen:

Artikel 7: Børn med handicap. Grønland skal sørge for, at børn med handicaps rettigheder bliver overholdt ligesom alle andre børns rettigheder. Det, som er bedst for barnet, skal altid være det vigtigste. Børn med handicap har ret til at blive hørt, når der tages beslutninger, som påvirker deres liv. Ligesom alle andre børn. Grønland skal sørge for, at de får den rette hjælp til at sige deres mening.

Artikel 19: Alle har ret til at leve et selvstændigt liv og til at være en del af samfundet

Personer med handicap har ret til at have de samme muligheder for at leve deres liv og være en del af samfundet som alle andre. Det skal Grønland sørge for. Det betyder, at:

- Personer med handicap har ret til selv at bestemme, hvem de vil bo sammen med, og hvor de vil bo på lige fod med alle andre.
- Personer med handicap har ret til at få hjælp og støtte i deres hjem. De har også ret til at få hjælp til at være en del af samfundet.
- Grønland skal arbejde for, at personer med handicap kan bruge de samme tilbud, som andre personer kan.

Artikel 26: Alle har ret til hjælp til at klare sig selv. Grønland skal sørge for, at personer med handicap får hjælp og støtte til at klare sig selv så meget som muligt. Personer med handicap har ret til at få støtte og hjælp til at være med i samfundet og til at leve så uafhængigt af andre mennesker, som det er muligt. Denne ret gælder sundhed, beskæftigelse, uddannelse og det sociale område. På disse områder har personer med handicap ret til at få ekstra hjælp i en periode, så de kan klare sig selv mest muligt bagefter. Det betyder, at Grønland skal arbejde for:

- At personer med handicap skal have undersøgt og gjort klart, hvad deres behov er, og hvad de er gode til. Det skal ske så tidligt som muligt.
- Personer med handicap har ret til at få støtte og hjælp, så de kan være med i samfundet ligesom alle andre. Denne hjælp skal være så tæt på personens hjem som muligt. Personer med handicap må selv bestemme, om de vil have hjælp.
- At støttepersoner, og andre der arbejder med personer med handicap, bliver uddannet i, hvordan de hjælper på bedst mulig måde.
- At fremme udviklingen og viden om hjælpemidler som gør det lettere for personer med handicap at klare sig selv.

Bemærkninger:

Det er ikke tydeliggjort, hvordan de reelle forbedringer finansieres eller implementeres. Det er meget svært at vurdere, hvorvidt de foreslåede ændringer i tilstrækkelig grad kan bidrage til en bedre håndtering af børnesager og en bedre trivsel for børn og unge, specifikt for børn med handicap. Ifølge det tilsendte materiale fremgår det nemlig ikke, hvordan processen med udviklingen af lovændringen har fundet sted, og hvem der er blevet inddraget i processen. Tilioq mener, at forslaget til lovændringen bærer præg af, at relevante aktører på området ikke er blevet inddraget i processen, og Tilioq er kritisk i forhold til, at processen for og behovet bag forslaget til lovændringerne ikke præciseres. Det lader ikke til, at de mennesker, som lovforslaget direkte påvirker – nemlig børnene og deres familier, herunder børn med handicap og deres familier – er blevet inddraget.

Tilioq bakker op om forslagets præciseringer af ansvarsområder mellem myndighederne, hvilket forhåbentligt kan være med til at styrke retssikkerheden for det enkelte barn og unge. Tilioq ønsker dog også at understrege vigtigheden af løbende at monitorere og evaluere på de kommunale socialforvaltningers varetagelse af det, som forslaget selv beskriver, kan være ”meget komplekse” børnesager. Vi ved blandt andet gennem borgerhenvendelser samt sager i medierne og sager taget op af Ombudsmanden, at mange børnesager, der omhandler personer med handicap ofte fejlbehandles, og at lovgivningen i praksis ikke overholdes.

Ifølge forslagets bemærkninger vedr. anbringelsessager (bl.a. pkt. 10 og pkt. 13), ønsker Tilioq at påpege vigtigheden af, at der bliver taget særligt hensyn til børn med handicap ved f.eks. at kunne anmode om assistance fra de kommunale handicapafdelinger og generelt arbejde for at øge kommunikationen og lette processerne mellem de forskellige kommunale forvaltninger for at sikre de bedst mulige rammer, udviklingsmuligheder og trivsel for barnet med udgangspunkt i det enkelte individ.

Det er positivt, at Naalakkersuisut ønsker at styrke beskyttelsen af børn i de mindre byer. Tilioq ønsker at påpege, at det er vigtigt, at de omtalte familiehuse også gøres tilgængelige for børn med forskellige former for handicap og forældre med handicap. Tilgængelig skal i denne sammenhæng forstås som i [FN's handicapkonvention](#). Børn med handicap – eller børn af forældre med handicap – er ekstra udsatte for vold eller anden omsorgssvigt, og er samtidigt en ofte overset gruppe i samfundet, som myndighederne generelt mangler viden og ressourcer til at håndtere på bedst mulig vis, hvilket dette bør være en anledning til at rette op på.

Endvidere bifalder Tilioq forslaget intention om at sikre en ensartethed, gennemsigtighed og tilgængelighed omkring børn og unges sagsbehandling. Som det anføres i bemærkningerne til forslaget: ”Da sagsbehandlingssystemet er ens for alle kommuner, bliver det nemmere for kommunerne at dele sager, når familier flytter, eller børn anbringes i andre kommuner. Herudover bliver det også nemmere for blandt andet Ombudsmanden for Inatsisartut, Det sociale Ankenævn, Børnetalsmanden og tilsynsenheden under Naalakkersuisut at få udleveret de oplysninger, de har krav på.”

På handicapområdet er det tydeligt at mangel på kommunikation kommunerne imellem, internt i kommunerne og generelt mangelfuld sagsbehandling medfører, at børn og unges rettigheder i henhold til handicapkonventionen og Grønlands internationale forpligtelser ikke bliver overholdt. Derfor bifalder vi initiativet, men opfordrer samtidigt stærkt til, at forslaget sikrer, at den fælles IT-løsning også har adgang til barnets og den unges sagsbehandlingshistorik fra handicapforvaltningen, således at der sikres en tværfaglig og helhedsorienteret støtte til børn med handicap, der har ret til støtte fra både børnestøtteleven og handicapstøtteleven jf.

Inatsisartutlov nr. 13 af 12. juni 2019 om støtte til personer med handicap.

I bemærkningerne til forslaget enkelte bestemmelser, anføres det til § 55 b, at ”Den fælles offentlige IT-løsning skal blandt andet sikre, at forvaltningen og den enkelte sagsbehandler alene har adgang til de oplysninger, der er relevante for administration af den givne lovgivning”. Tilioq ønsker i den forbindelse at understrege, at information om borgerens sagsbehandlingshistorik er af stor relevans for den øvrige sagsbehandling i andet kommunalt regi.

Bemærkninger til §32 Besøgsrejser: Jf. §32 stk.4 anbefales det at der udarbejdes konkrete retningslinjer for brug af besøgsrejser således det sikres at børn og unge får det de har krav på. Dette kan f.eks. være afklaring omkring, hvor ansvaret for at arrangere besøgsrejser ligger og at besøgsrejse til hjemby kan have positiv effekt for barnet til trods for at forældrene er flyttet andet sted hen.

Bemærkning til §44: I den nye tilføjelse §46 a fremgår det at kommunalbestyrelsen **skal** tilbyde forældrene en bisidder, men for børn og unge **skal** kommunalbestyrelsen kun tilbyde en bisidder hvis det er en anbringelse uden forældre samtykke. Ordlyden burde konsekvens rettes gennem hele § 44 for at sikre at børn altid **skal** tilbydes en bisidder uanset hvilken type anbringelse det drejer sig om. Det er altafgørende at spørgsmålet omkring inddragelse ikke bliver et fortolkningsspørgsmål, men derimod en naturlig arbejdsgang. I samme ombæring kunne det være gavnligt hvis der også udarbejdes retningslinjer for bisidderens rolle så det sikres at barnet/den unge støttes på bedst mulig måde. Retningslinjerne kunne passende omhandle bisidderens rolle, bisidderens ansvar over for barnet/den unge hvilket vil hjælpe bisidderen i dennes samarbejde

med de offentlige myndigheder. Dette vil styrke muligheden for at hjælpe barnet med f.eks. at søge aktindsigt eller klage i egen sag.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga / Med venlig hilsen

Anja Hynne Nielsen

Inuit Innarluutillit Illersuisuat - Handicaptalsmand